

В ПАМЕТ НА ДОЦ. АННА ЛИЛОВА

Анета Евтимова

Виенски университет (Австрия)

На 30.07.2022, на 86-годишна възраст ни напусна доц. Анна Лилова – известен учен, университетски преподавател и всеотдаен педагог.

С нейното име са свързани развитието на преводознанието и утвърждаването на теорията на превода като академична дисциплина в България, както и обогатяването на лингвистиката и литературознанието с познанието за интердисциплинарни аспекти на преводаческото изкуство.

Доц. Анна Лилова става пионер по отношение на интердисциплинарния подход към преводаческата теория и практика, като онагледява в своите трудове връзката с дисциплини като стилистиката, текстовата лингвистика, социо- и психолингвистиката. Доц. Лилова става основоположник на нова методика на изследването, анализа и превода на различните типове текст, изискваща широки познания в областта на стилистиката, теорията на комуникацията, лингвистиката и литературата. Професионалният път на доц. А. Лилова се отличава със стремежа да стимулира интереса както на своите студенти, така и на колегите си към проблематиката на превода, към създаването на една динамична методика на изследователската и преподавателската дейност. Отличителна черта на нейния метод на работа е всеотдаеният подход към тематиката. Казват, че има учени полемисти – за да докажат своята теза, те трябва да опровергават чуждата. А също и учени, които се присъединяват към общия поток на тези концепции, които те конфигурират по новому. А. Лилова не принадлежи нито към едните, нито към другите. Тя е предимно анализатор, който прилага методология, базираща се на културологията. Една от големите заслуги на А. Лилова е съблюдаването на принципа на националното и интернационалното по отношение процеса и продукта на превода. Подобен подход в изследователската дейност, който А. Лилова прилага и в монографията си „Увод в общата теория на превода“ (1981), е едно ценно наследство – образец за модерното преводознание. С това А. Лилова спомогна радикално и за издигане значимостта на професията „преводач“, за което говори и нейната всеотдайна многогодишна дейност като учредител, секретар по международните въпроси и заместник председател на Съюза на преводачите в България.

Като построи с теорията на превода една интегрирана теория във връзка с реалностите на комуникацията, доц. Анна Лилова спомогна и за създаване основата на нов подход към чуждоезиковото обучение, базиран върху функционалното сравнение на чуждия и матерния език. Така тя изгражда собствена концептуална рамка, която става основа на обучението на поколения преподаватели, учители и преводачи.

След като завършва немска филология в Софийски университет и специализира „Превод“ в Женевския университет, Анна Лилова е член на катедра „Немска филология“ от 1974 год., а от 1984 – и титуляр на дисциплината „Теория и практика на превода“. В продължение на две десетилетия А. Лилова запознава своите възпитаници с принципите и спецификата на превода, посвещава ги в тънкостите на преводаческото изкуство, като обръща особено внимание на превода на художествения текст.

Тя самата на практика онагледява специфичността на преводаческото майсторство, като превежда на български език автори като Стефан Цвайг, Герхард Хауптман, Йоханес Р. Бехер, Ана Зегерс, Юри Брезан, Еберхард Паниц, Ханс Носик, Хелмут Айсенде и др. От 1996 до 2006 г. прилага богатия си опит и в Югозападния университет в Благоевград, където в Катедрата по западни езици преподава теория на превода, специализиран превод, стилистика на немския език и сравнителна текстова лингвистика. За изключителния си принос е удостоена със званието почетен професор ЮЗУ „Неофит Рилски“. Изнасяла е лекции по теория на превода и в чуждестранни университети, като Хумболтовия университет в Берлин, Висшия институт за чужди езици „Морис Торез“ в Москва. Нейни студии, статии, монографии са публикувани на български, немски, френски, английски, румънски и китайски език. Българската преводна традиция е представена от нея в престижната енциклопедия „Науката за превода“ на издателство „Ратлидж“, Лондон. От 1979 до 1990 год. доц. Анна Лилова е член на редакционните колегии на списанията „Панорама“, „Факел“, „Съпоставително езикознание“.

През 1974 год. Анна Лилова е избрана за член на Съвета на Международната федерация на преводачите (FIT) със седалище в Париж. През 1978 става заместник председател, а от 1979 до 1990 г. е неин председател. За изключителните си заслуги към FIT Анна Лилова е наградена с най-високото почетно отличие на организацията – „Пиер Ф. Кайе“.

Приносно за българското преводно дело, за европейското наследство е и нейното участие (1979 – 1990) в редколегията на международното специализирано списание *Babel* – издание на ЮНЕСКО. С дългогодишната си и всеотдайна научна, преподавателска и обществена дейност доц. Анна Лилова се явява един основен двигател в българското образование.

С доц. Анна Лилова българската академична общност губи авторитетен учен и общественик, оставил дълбоки следи в развитието на германистиката в България.

Поклон пред светлата ѝ памет!

IN MEMORY OF ASSOC. PROF. ANNA LILOVA

✉ **Dr. Phil. Aneta Evtimova**
Universität Wien
Vienna, Austria